

Ref.nr.:

Saksnr:

Dato:

Kongelig resolusjon – Forvaltningsplan for vannregion Nordland

1. Innledning

Miljøverndepartementet har mottatt Forvaltningsplan for vannregion Nordland for planperioden 2010-2015 til godkjenning ved kongelig resolusjon. Planen er en regional plan utarbeidet etter reglene i forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften), som er hjemlet i plan- og bygningsloven, vannressursloven og forurensningsloven. Planen omfatter vannområde Ranfjorden med tilhørende nedbørsfelt, og er vedtatt i fylkestinget i Nordland 29. september 2009.

Vannforskriften ble fastsatt i 2006 som en gjennomføring i norsk rett av EUs rammedirektiv for vann fra 2000. Hovedformålet med direktivet og forskriften er å beskytte, og om nødvendig forbedre, tilstanden i ferskvann, grunnvann og kystnære områder. Vannforskriften gir rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. Det skal utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer med sikte på å oppfylle miljømålene, og fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for dette arbeidet. Forskriften setter miljømål for alt ferskvann, grunnvann og kystvann inntil 1 nautisk mil utenfor grunnlinjen, og ut til territorialgrensen når det gjelder miljømål for kjemisk tilstand.

I henhold til vannforskriften skal alle vannforekomster opprettholde eller oppnå minst god tilstand eller godt potensial innen seks år etter at første forvaltningsplan er trådt i kraft. Det er anledning til å utsette måloppnåelsen eller vedta mindre strenge miljømål, dersom det er umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevende å nå målet om god tilstand eller godt potensial.

For å oppfylle miljømålene, skal det utarbeides sektorovergrepene forvaltningsplaner og tiltaksprogram. Når de regionale forvaltningsplanene er godkjent skal de legges til grunn for fylkeskommunal virksomhet og være retningsgivende for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionene. Berørte myndigheters ansvar for lovverk og virkemidler ligger fast i tråd med eksisterende ansvarsfordeling, og vedtak om oppfølgende tiltak hjemles i sektorlovverket. Det er sektormyndighetene selv som, innenfor sine ansvarsområder, har ansvar for å utrede forslag til typer tiltak.

Det følger av vannforskriften at vannforvaltningsplanene skal godkjennes av Kongen. I godkjenningsbehandlingen har regjeringen vurdert planprosessen og forvaltningsplanen på bakgrunn av reglene i vannforskriften, plan- og bygningsloven og rundskriv T-3/98 om arbeidet med Fylkesplanene. Regjeringen har tatt stilling til innholdet i planen ut fra:

- Om planen oppfyller kravene i vannforskriften

- De mål og strategier som fremgår av forvaltningsplanen, sett i forhold til gjeldende statlig politikk og interesser
- Forventet deltakelse fra statlige etater i oppfølging og gjennomføring av forvaltningsplanen
- Uenighet regionalt som det er ventet at regjeringen skal avklare

Planen blir først endelig når sentral godkjenning foreligger. Eventuell uenighet skal gjengis i planforslaget. Regjeringen tar stilling til eventuell uenighet i sin behandling av fremlagt plan ved kongelig resolusjon. Den fremlagte forvaltningsplanen og den kongelige resolusjonen utgjør til sammen den godkjente planen. Regjeringens merknader er knyttet til de enkelte hoveddelene i planen, med kravene i vannforskriften som bakgrunn.

2. Regjeringens merknader

A. Om planprosessen

Det er gjennomført en omfattende og målrettet prosess med forvaltningsplanen i vannregion Nordland. Fylkesmannen i Nordland har vært vannregionmyndighet, og utarbeidet planen i samarbeid med vannregionutvalget, som har bestått av alle berørte regionale myndigheter, Nordland fylkeskommune og kommunenes sentralforbund (KS). En referansegruppe og lokalt etablerte vannområdegrupper har deltatt i prosessen, og planen har vært på høring. Det har også vært godt og nært samarbeid mellom Fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune, frem mot vedtak av planen i fylkestinget, noe regjeringen ser som svært positivt. Mange personer, instanser og aktører har tatt del. Det er positivt at planen er ferdigstilt og behandlet innen den tid som var til rådighet. Å legge til rette for god dialog og tidlig medvirkning har vært en sentral oppgave for vannregionmyndigheten, og vil også være det i den videre oppfølgingen av forvaltningsplanene. For arbeidet videre framover er det spesielt viktig med god bilateral kontakt mellom vannregionmyndigheten og sektormyndighet/kommune.

Nye og uvante arenaer og arbeidsformer for de som har deltatt i arbeidet, begrenset ressurstilgang og manglende nasjonale avklaringer av sentrale tema, har medført at det er noen svakheter ved planen. Planen danner likevel et viktig grunnlag for å sette i verk nødvendige tiltak for å opprettholde eller forbedre vannmiljøtilstanden i Nordland i tråd med det vannforskriften forutsetter.

B. Om vannforvaltningsplanen

Planen omfatter vannområde Ranfjorden, som strekker seg fra Røssvatnet i sør til Svartisen i nord, og fra svenskegrensen i øst til øyene Tomma og Hugla i vest, i vannregion Nordland.

Regjeringen mener det er positivt at fylkestinget i Nordland har vedtatt en plan for vannforvaltning i regionen, som i hovedtrekk er i tråd med kravene i vannforskriften. Regjeringen støtter i hovedsak planens vurderinger, men stiller blant annet noen spørsmål til de økonomiske vurderingene planen er basert på, samt vurderinger knyttet til sterkt modifiserte vannforekomster. Dette fremgår nærmere av merknadene under. Det forutsettes at regjeringens merknader følges opp i forhold til enkeltsaker og ved revisjon av planen.

Regjeringen gjør oppmerksom på at tiltaksprogrammet etter vannforskriften ikke er en del av forvaltningsplanen, og dermed heller ikke gjenstand for godkjenning. Regjeringen tar kun stilling til innholdet i selve forvaltningsplanen. Forvaltningsplanen skal imidlertid inneholde en sammenfatning av tiltaksprogrammet. Forhold som berører rikspolitiske interesser, og som omtales i tiltaksprogrammet, bør derfor også fremgå av denne sammenfatningen. Regjeringen savner derfor en noe utvidet beskrivelse i selve forvaltningsplanen av hvem som er ansvarlig for gjennomføring av tiltak og hvilke typer av tiltak som ikke kan knyttes til en tiltakshaver.

Vedtatt forvaltningsplan skal imidlertid ikke ha et slikt detaljeringsnivå at skjønnsrommet for sektormyndighetene for de enkelte tiltakene blir vesentlig redusert. Dersom det er uoverensstemmelse mellom forvaltningsplan og tiltaksprogram er det den godkjente forvaltningsplanen som gjelder.

C. Om vannforvaltningsplanens innhold

C. 1 Miljøtilstanden i vannforekomstene (karakterisering)

Planen viser at 80 % av innsjøer, 4 % av elvestrekninger og 19 % av kystvannet i vannområde Ranfjorden er i risiko for ikke å nå miljømålet om god økologisk tilstand (målt i forhold til areal/lengdemeter). For kystvann er 27 % av arealet i mulig risiko for ikke å nå miljømålet.

61 vannforekomster er kategorisert som sterkt modifiserte. Regjeringen vil understreke at for å endelig peke ut en vannforekomst som sterkt modifisert skal det først vurderes om miljømålet for naturlige vannforekomster ("god økologisk tilstand") kan oppnås.

Det går ikke klart frem av planen at de 61 vannforekomstene er å regne som kandidater til sterkt modifiserte vannforekomster.

Ved karakterisering av vannforekomster stilles det større krav til faglig kunnskap og kompetanse, og det er sterkere fokus på lokale forhold, enn før. Dette utløser et betydelig behov for lokal kunnskap om naturgitte forhold og deres betydning for vannkvaliteten. Karakteriseringen er et svært viktig grunnlag for å utrede og planlegge tiltak for å nå vannforskriftens mål. Behovet for kunnskap og kompetanse er stort innen landbruket. God kunnskap om prosesser i naturen er av grunnleggende betydning for å få gjennomført tiltak på en effektiv måte. Regjeringen vil arbeide for økt forskningsfokus for å bidra til at kunnskapsgrunnlaget, inkludert blant annet kunnskap om jordsmonn og klimaets betydning, erosjon i bekke- og elveløp, samt frigjøring av næringsstoffer fra sedimenter, blir styrket.

C. 2 Vesentlige belastninger og virkninger av menneskelig virksomhet

Planen beskriver at de viktigste påvirkningsfaktorene i vannområde Ranfjorden er hydrologiske endringer på grunn av vannkraftutbygging, forurensning fra gruvedrift og industri og biologiske påvirkningsfaktorer (Gyro, rømt oppdrettsfisk, fremmede fiskearter). Morfologiske endringer og overgjødsling kan være betydelig lokalt. Regjeringen konstaterer at det er gjort et grundig arbeid på kystvann i vannregionen.

Biologiske påvirkningsfaktorer i sjø er inkludert i planen. Uenighet mellom vannregionmyndigheten og fiskeridirektoratet er synliggjort i planen. Etter Fylkestingets oppfatning bør alle påvirkningsfaktorer inkluderes i forvaltningsplanene etter forskrift om rammer for vannforvaltning, også biologiske påvirkningsfaktorer i kystsonen. Fylkestinget ber om en avklaring fra nasjonalt hold om dette temaet.

C. 3 Miljømål for vannforekomstene

I følge planen er hovedmålet for arbeidet i vannområde Ranfjorden å forbedre miljøtilstanden i vassdrag som er påvirket av vannkraft, reetablere fiskebestandene i vassdrag som har vært smittet av *Gyrodactylus salaris*, samt redusere forurensning fra industri og gruvedrift.

Planen har ikke med andre brukermål for området. Det vil være positivt om planen også synliggjør andre målsettinger som gjelder for vannforekomstene.

For Ranfjorden er ”Friskmelding av kostholdsråd” satt som miljømål. Regjeringen gjør oppmerksom på at fordi kostholdsråd gis med utgangspunkt i den samlede miljøgiftbelastningen på befolkningen i området, kan disse endres som følge av andre faktorer enn de som kan påvirkes gjennom vannforvaltningsplanen. Kostholdsråd kan derfor være vanskeligere å bruke som miljømål enn for eksempel bestemte grenseverdier knyttet til opptak/konsentrasjon av miljøgifter i utvalgte organismer.

Planen har ikke satt mindre strenge miljømål for noen vannforekomster. I følge planen trenger 22 vannforekomster utsettelse for å kunne nå miljømålet. Dette skyldes i følge planen manglende virkemidler, uforholdsmessig høye kostnader eller at tilstanden er så dårlig at det tar lang tid før god miljøtilstand vil kunne oppnås. Regjeringen understreker at vannforskriften ikke åpner for å gjøre unntak fra kravet om å fastsette miljømål for alle vannforekomster, selv om måloppnåelse kan utsettes.

Det vil alltid være usikkerhet om i hvilken grad miljømålene for den enkelte vannforekomst kan nås gjennom de foreslåtte tiltakene i planen. Det er blant annet usikkerhet knyttet til utilstrekkelig kunnskap om naturgitte forhold, effekten av klimaendringer og tiden det tar før man ser effekt av tiltak. Planen beskriver behov for å utvikle virkemidler knyttet til blant annet landbruk. Der det er usikkerhet om oppnåelse av miljømål, må det vurderes om det er behov for å utvikle nye virkemidler innenfor planperioden, eller om måloppnåelsen skal utsettes (utarbeide unntak). Vurdering av nye virkemidler vil måtte følge de alminnelige prosesser for dette. Regjeringen forutsetter at det er gjort en ny vurdering av om de planlagte (og gjennomførte) tiltakene vil være tilstrekkelige til å nå miljømålene eller om det også bør vurderes å bruke unntaksbestemmelsene i flere tilfeller senest innen statusrapportering til det europeiske overvåkingsorganet i 2012.

Det er satt miljømål for mange av vannforekomstene som er foreslått som sterkt modifiserte. I tillegg til miljømål presenterer planen en miljøambisjon for en del sterkt modifiserte vannforekomster. Fylkestinget er av den oppfatning at vannregionmyndigheten kan be om at det åpnes for revisjon av vannkraftkonsesjoner der hvor det er nødvendig for å oppnå viktige miljømål. Regjeringen er enig i at vannregionmyndigheten kan kreve revisjon. Dette forutsetter imidlertid at revisjonstidspunktet for den aktuelle konsesjonen er inntruffet.

Videre om miljømål i regulerte vassdrag:

Forvaltningsplanene må være helhetlige og økosystembaserte. I forvaltningsplanen kan det foreslås en fremtidig miljøtilstand som kan innebære endret minstevannføring i vassdraget. Miljømål i regulerte vassdragsstrekninger i den 6-årige planperioden skal settes basert på eksisterende vilkår i reguleringskonsesjoner. Endring av konsesjonsvilkår fastsettes med bindende virkning av konsesjonsmyndighetene ved vilkårsrevisjon. Det er 6-årsmålene som rapporteres til ESA som forpliktende mål.

C. 4 Tiltak for å oppnå miljømålene (sammendrag av tiltaksprogrammet eller -programmene)

Planen beskriver først og fremst nye typer av tiltak for å forebygge og forbedre tilstanden i vann, mens det opplyses at tiltaksprogrammet gir en oversikt over pågående tiltak. De fleste av de foreslåtte tiltakene har Norges vassdrags- og energidirektorat (109), Fylkesmannen (92) eller kommuner (65) som ansvarlig sektormyndighet. Det er anslått en kostnad for hvert tiltak. Regjeringen mener det ville styrke planen om også vedtatte/gjennomførte tiltak i større grad var

beskrevet, selv om de ikke inkluderes i tiltaksanalysen og kostnadsberegningene. Regjeringen forventer at dette legges til grunn ved senere rullinger av planen.

Forurensning fra gruvevirksomhet er identifisert som en av de viktigste påvirkningsfaktorene i vannområde Ranfjorden. Det er imidlertid utredet og anbefalt få tiltak. Planen anbefaler grundigere kartlegging og utredning av mulige tiltak. Regjeringen mener det bør gå tydelig frem av forvaltningsplanen om vannregionmyndigheten mener at de beskrevne tiltakene er tilstrekkelige til å nå miljømålene. Regjeringen forventer at det blir gjort en ny vurdering av om de vedtatte tiltakene og forslagene til nye typer av tiltak vil være tilstrekkelige til å nå miljømålene, og at denne foreligger senest innen statusrapportering til det europeiske overvåkingsorganet om tre år.

Indre Ranfjorden er påvirket av industriforurensning, noe som medfører risiko for ikke å nå målet om god tilstand. Indre Ranfjorden er også et prioritert område i handlingsplanen for opprydding i forurenset sjøbunn, og det er laget en tiltaksplan for området, som også tar for seg kilder til forurensning. Vannregionen har satt opp gjennomføring av tiltaksplan for opprydding i forurenset sjøbunn som tiltak i forvaltningsplanen, noe regjeringen ser som svært positivt. Regjeringen vil understreke viktigheten av å knytte gjennomføringen av tiltaksplan mot forurenset sjøbunn til målsettingene i vannforskriften om god økologisk og kjemisk tilstand.

Forvaltningsplanen gir samlet kostnadsanslag for hver av tiltaksgruppene. Det understrekes at anslaget er svært usikkert. Det er også beregnet kostnad for en del av tiltakene, men denne er stort sett i form av en forenklet kostnadsvurdering. Regjeringen mener dette er et noe tynt grunnlag for å vurdere hvilke tiltak som er mest kostnadseffektive. Regjeringen er enig i at usikkerhetsmomentene ved kostnadsanslag gjør det vanskelig med en presis vurdering, men vurdering av kostnader er viktig for å kunne prioritere tiltak og vurdere unntak i kommende forvaltningsplaner. Regjeringen forventer at det vil bli jobbet videre med dette i planperioden, slik at et bedre økonomisk grunnlag foreligger senest innen statusrapportering til europeiske overvåkingsorganet i 2012. Regjeringen anbefaler også en oversikt over hvilke kostnader som ikke kan knyttes til en ansvarlig tiltakshaver. Bedre nasjonal veiledning vil bli utviklet.

Ved neste rulling av planen bør det komme bedre frem i forvaltningsplanen hvilke typer tiltak som bør prioriteres.

Regjeringen legger til grunn at vannregionmyndigheten innretter gjennomføringen av forvaltningsplanen slik at tiltak som er samfunnsøkonomisk lønnsomme gjennomføres, det vil si at kvantifiserbare og ikke-kvantifiserbare nyttevirkninger for samfunnet ved tiltaket som skal gjennomføres er større enn kostnadene. Der nyttevirkningene er vesentlig mindre enn kostnadene skal unntaksbestemmelsene anvendes. Lovpålagte tiltak skal likevel gjennomføres. Det er utarbeidet en veileder om unntak fra miljømål (Guidance Document nr 20 – Technical Report 2009-027), som nylig er oversatt til norsk, og som gir retningslinjer knyttet til blant annet uforholdsmessige kostnader og bruk av unntaksbestemmelser.

Forebygging av forurensning er et viktig tiltak for å minske risikoen for at vannforekomsten ikke oppnår god tilstand. Regjeringen savner en omtale av eksisterende og eventuelt ytterligere tiltak knyttet til forebygging av risiko og akutt beredskap i planen.

C. 5 Særlig om kystnære farvann

For de planene som godkjennes nå er det bestemt at biologiske påvirkningsfaktorer i kystvann, herunder rømt oppdrettslaks, lakselus, taretråling, krepsetråling, og kongekrabbe,

ikke skal inkluderes i karakteriseringen og følgelig heller ikke i forvaltningsplaner og tiltaksprogram.

Sett i lys av praksis i sammenlignbare EU-land, samt målet om å skape en helhetlig og økosystembasert vannforvaltning, vil imidlertid utgangspunktet for de neste planene være at alle påvirkninger, inkludert biologiske påvirkninger, skal kunne veies og tas med i karakteriseringen.

Dette innebærer en del endringer i forhold til hvordan bl.a. akvakultur skal håndteres i arbeidet etter forskriften. Det innebærer også endringer i forhold til hvordan fiskeriaktiviteter (heretter ”høsting av levende marine ressurser”) skal håndteres. Dette er utdypet under.

Det er kun påvirkninger som anses å være *vesentlige* som *skal* tas med i karakteriseringen. Sektormyndighetene er ansvarlig for at relevante og vesentlige påvirkninger inkluderes i karakteriseringen, er premissleverandør for fastsettelse av miljømål (jf. vannforskriftens § 22) innenfor egne ansvarsområder, samt for fastsettelse og gjennomføring av tiltak (§ 22) etter eget lovverk i oppfølging av planen. Ved eventuell uenighet i vannregionutvalget er det viktig at dette er gjengitt i utkast til forvaltningsplan (jf. § 26 i vannforskriften), slik at uenigheten blir tatt opp til avgjørelse når planen behandles i departementene.

Akvakultur

I de planene som nå godkjennes er det kun påvirkning som skyldes utslipp av næringsalter og organisk materiale som har vært tatt med i karakteriseringen av kystvann. I de neste planene vil imidlertid alle relevante påvirkninger, herunder rømt fisk og lakselus kunne tas med i karakteriseringen.

Når det gjelder tiltak mot påvirkninger fra akvakultur legges regjeringens *Strategi for en miljømessig bærekraftig havbruksnæring* til grunn. Strategien skal i denne sammenheng være en nasjonal retningslinje for den regionale planleggingen. I strategien er særlig rømming, utslipp av næringsalter og fiskesykdommer, herunder lakselus, vektlagt som de viktigste miljøutfordringer i dag og i den nærmeste framtid. Mål og tiltak på disse områdene er derfor særlig relevant for utarbeiding av de neste forvaltningsplanene. Det følger av vannforskriften at fiskerimyndighetene har ansvaret for utredning av forslag til tiltak samt premissene for fastsettelse av miljømål.

Om høsting av viltlevende marine ressurser

Høsting kan utgjøre en stor påvirkning på økosystemet og påvirker både bestandenes størrelse og sammensetning. Denne påvirkningen er direkte relatert til, og er bl.a. et resultat av ressursforvaltningen. Havressursloven stiller krav til fiskerimyndighetene om en løpende vurdering av hvilke forvaltningstiltak som er nødvendige for å sikre en bærekraftig forvaltning av alle bestander det fiskes på. I denne vurderingen skal det blant annet legges vekt på økosystemtilnærmingen, som tar hensyn til leveområder og biologisk mangfold (forvaltningsprinsippet).

For øvrig er de marine økosystemene i stadig endring. Også i bestander det høstes av kan det være store, naturlige svingninger i antall fra et år til et annet. Som et eksempel kan det være store forskjeller fra år til år i mengden lodde som kommer inn til kysten av Finnmark for å gyte. Det er viktig for fiskerimyndighetene å presisere at slike eksempler viser at et lite loddeinnsig et år, ikke nødvendigvis betyr at den økologiske tilstanden langs Finnmarkskysten er dårlig. I dette tilfellet er lodda en del av et økosystem som over tid preges og kjennetegnes av naturlige bestandssvingninger. Tilsvarende gjelder ved endringer i bestander som følge av geografiske forflytninger.

Ved behandling av fiskerisektorens aktiviteter i det videre arbeidet med karakterisering, tiltaksprogram og forvaltningsplan skal det legges vekt på følgende:

Det skal skilles mellom høstingens påvirkning på målararten(e) og påvirkningen høstingen har på økosystemet for øvrig. Når det gjelder vurderinger/tiltak knyttet til forvaltningen av målararter (for eksempel kvotefastsettelse i fiskeriene eller åpning og stenging av høstefelt for tare) vil fiskerimyndighetenes reguleringer være en nasjonal ramme for vannforvaltningen, og behandles i fiskerimyndighetens løpende forvaltning etter havressursloven, som i dag.

Annen form for påvirkning på økosystemet enn bestandspåvirkning som følge av høsting kan være gjenstand for behandling etter vannforskriften: Dersom påvirkning fra bruk av bunnberørende redskap anses å sette vannforekomster i fare slik at miljømålene ikke nås, kan det være naturlig at dette inngår i karakteriseringen, og følgelig eventuelt også i forvaltningsplaner og tiltaksprogram. Det følger av vannforskriften at fiskerimyndighetene har ansvaret for utredning av forslag til tiltak samt premissene for fastsettelse av miljømål.

Fremmede arter

Fremmede/introduserte arter er uønsket i norsk marin flora og fauna. Et eksempel på en slik art er amerikansk hummer. Dersom tilstedeværelse av fremmede arter anses å sette enkelte vannforekomster i fare slik at miljømålene ikke nås, kan det være naturlig at slike arter inngår i karakteriseringen og eventuelt også forvaltningsplaner og tiltaksprogram.

Særskilt om kongekrabbe:

Kongekrabben er en fremmed art i norske farvann, som det i tråd med St. meld. nr. 40 (2006-2007) *Forvaltning av kongekrabbe* (kongekrabbemeldingen) er etablert et særskilt forvaltningsregime for. Regjeringen har i denne stortingsmeldingen fastsatt en målsetting om i størst mulig grad å begrense en videre spredning av kongekrabbe i norske havområder, og sikre en lavest mulig bestand av kongekrabbe utenfor kommersielt fangstområde. I tråd med stortingsmeldingen skal kongekrabbe kystnært øst for 26°Ø forvaltes slik at det tilrettelegges for varig næringsaktivitet og sysselsetting i området, mens det utenfor dette området er et mål å begrense en videre spredning av arten. Vest for 26 grader øst, hvor det er et mål å begrense spredning og etablering av kongekrabbe, er det utkastforbud og fri fangst av kongekrabbe.

I områder der kongekrabben anses å sette vannforekomster i fare slik at en risikerer ikke å nå miljømålene, kan forekomster av kongekrabbe tas med i karakteriseringen. Tiltak overfor kongekrabbe er imidlertid et nasjonalt anliggende fastsatt i kongekrabbemeldingen. Kongekrabbemeldingen legger således føringer på hvilke tiltak som eventuelt kan foreslås i det kvoteregulerte området, og hvilke tiltak som eventuelt kan foreslås utenfor det kvoteregulerte området. Her er det fiskerimyndighetene som har overordnet ansvar og myndighet gjennom hjemler i sektorlovverket.

C. 6 Annet

Planen gir en liste over områder hvor det er lagt føringer på bruken for å ta vare på overflate- eller grunnvann eller for å beskytte livsmiljøer og arter som er direkte avhengige av vann. Områdene er også kartfestet.

Planen angir en oversikt over de viktigste formene for vannbruk i vannområdet, men anser ikke å ha nok kunnskap og bakgrunnsmateriale til å kunne utarbeide en økonomisk analyse slik forskriften beskriver. Det er også i liten grad gjort en vurdering av de samlede økonomiske og administrative kostnader i planen. Dette kan skyldes manglende nasjonale føringer og verktøy på området. Regjeringen vil arbeide med å utvikle nasjonale verktøy i løpet av planperioden.

I planarbeidet hittil har det vært lite fokus på arbeidet med de prioriterte stoffene. Noen av stoffene skal fases ut av bruk på nasjonalt nivå, mens andre skal reduseres gjennom tiltak skissert i den regionale planen. Et eget datterdirektiv på prioriterte stoffer vil bli tatt inn i EØS-avtalen, og ventelig bli inkludert i vannforskriften i løpet av 2010. Fram mot neste planperiode forventer regjeringen derfor at arbeidet med de prioriterte stoffene blir trappet opp.

Vannregionen har noen grensekryssende vassdrag, men områdene er lite påvirket av menneskelig aktivitet. Planen beskriver et par konkrete forskjeller mellom norsk og svensk risikovurdering, og understreker at man vil samarbeid med Sverige for å sammenstille karakteriseringen. Regjeringen understreker at forvaltningsplaner som inkluderer grensekryssende vassdrag også bør inneholde en oversikt over eventuelle tiltak som planlegges gjennomført på den andre siden av grensen.

Kulturminner er ikke en del av vannforskriften, og planen har heller ikke med noen omtale av dette. Regjeringen vil likevel minne om viktigheten av å ta hensyn til kulturminner når man detaljplanlegger tiltak etter vannforskriften. Også koblingen mellom fylkeskommunens rolle som planmyndighet og regional utviklingsaktør gir grunnlag for økt merverdi i skjæringspunktet mellom vannforvaltning og øvrige utviklingsoppgaver. Regjeringen håper å se en tilsvarende bred tilnærming i neste planfase.

Planen har med et eget kapittel om klimaendringer, med en vurdering av hvilke utslag det kan gi for vannforekomstene i vannregionen. Regjeringen synes det er positivt at planen omtaler mulige effekter av klimaendringer, selv om det i denne omgang er på et relativt overordnet nivå.

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009. Regjeringen mener at vannforvaltningsplanene vil bidra til å ivareta naturmangfoldlovens forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter i §§ 4 og 5. Kravet om kunnskapsgrunnlaget i § 8 oppfylles gjennom arbeidet med kartlegging og karakterisering. Forvaltningsplanene legger økosystemtilnærming til grunn, og er slik sett i samsvar med naturmangfoldloven § 10. De øvrige prinsippene (føre-var, kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfold skal bæres av tiltakshaver og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder) vil måtte trekkes inn ved den konkrete utformingen av det enkelte tiltak.

3. Avslutning

Forvaltningsplanen omfatter en rekke tiltak hvor det er meldt behov for statlig finansiering. Godkjenning av forvaltningsplaner etter vannforskriften omfatter imidlertid ikke konkret ressursbruk. Prioritering og tildeling av ressurser må vurderes i de årlige budsjettprosessene. Godkjenning av denne forvaltningsplanen kan ikke legge føringer for Regjeringens og Stortingets prioriteringer i fremtidige statsbudsjetter.

Godkjent forvaltningsplan skal legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen. Forvaltningsplanen gir klare regionale og statlige signaler til kommunene i vannregionen og skal bidra til å samordne og

styre arealbruken på tvers av kommune- og fylkesgrensene. Dersom en kommune fraviker retningslinjene, gir dette grunnlag for å fremme innsigelse til kommunens planer.

Vedtak om gjennomføring av de tiltakene som inngår i tiltaksprogrammet treffes av ansvarlig myndighet etter relevant lovgivning. Godkjent regional plan vil inngå i grunnlaget for sektormyndighetens saksbehandling. I sektormyndighetenes saksbehandling vil det bli foretatt ytterligere avklaringer og konkrete vurderinger av fordeler og ulemper ved de enkelte tiltak før endelig beslutning om tiltaksgjennomføring blir tatt. Her vil det også legges vekt på andre hensyn enn de som er vektlagt i planene. Sektormyndighetene har derfor adgang til å fatte vedtak som ikke er i samsvar med planen. Dersom det i oppfølgingsarbeidet blir aktuelt å fravike forutsetningene i den godkjente planen, skal vedkommende myndighet sørge for at vannregionmyndigheten er informert. Årsaken til at planen er fraveket må beskrives ved rapportering av tiltaksgjennomføring innen utgangen av 2012 og ved neste rullering av planen.

Det gjøres spesielt oppmerksom på at tiltakene skal være operative og at fremdrift skal rapporteres til EU innen utgangen av 2012. Det blir derfor en viktig oppgave for vannregionmyndigheten å følge opp planen og rapportere gjennomføringen til sentrale myndigheter.

Miljøverndepartementet

tilrår:

Forvaltningsplan for vannregion Nordland for planperioden 2010-2015, vedtatt av fylkestinget 21. september 2009, godkjennes i medhold av vannforskriften § 29-3, med de merknader og forbehold som er gitt i foredraget.